

Τα πανεπιστήμιά μας και τα ελεύθερα ξενόγλωσσα προγράμματα

Λύο ήταν τα εναύσματα που μου έδωσαν την αφορμή να γράψω αυτό το άρθρο. Το βιβλίο «Αναμνήσεις ενός μολυβένιου στρατιώτη» του Γιώργου Μαυρογορδάτου και το άρθρο του Απόστολου Λακασά στην Καθημερινή με τίτλο «Ελεύθερα» τα ξενόγλωσσα προγράμματα στα πανεπιστήμια.

Στον μολυβένιο στρατιώτη ο Γιώργος Μαυρογορδάτος διηγείται τα όσα έχει βιώσει στο ελληνικό πανεπιστήμιο, αρχικά τα χρόνια που ήταν φοιτητής, και μάλιστα ενεργός στα φοιτητικά κινήματα, και αργότερα ως καθηγητής.

Αναμφισβήτητα είναι χρήσιμο να ασχολείται κανείς με τα κοινά, και για τον εαυτό του και για την κοινωνία, από όποια θέση και αν κατέχει. Η αφεντιά μου, όταν σπούδαζα στη Γερμανία, συμμετείχα στον Φοιτητικό Σύλλογο του Μονάχου. Βέβαια τότε ασχολούμασταν με φοιτητικά θέματα, τα πολιτικά ήταν άγνωστα στη καθημερινότητα του πανεπιστημίου, εκτός και αν επρόκειτο για εθνικά ζητήματα, όπως ο απαγχονισμός των Καραολή και Δημητρίου, που κάναμε διαδηλώσεις και αρκετοί φοιτητές είχαμε ράψει θηλιές στα μανίκια των μπουφάν μας.

Ο συνδικαλισμός των φοιτητών είναι θετικό στοιχείο, παρόλο που συνδικαλιστής σημαίνει εργαζόμενος, γι' αυτό και έχει επινοηθεί η διατύπωση ότι ο φοιτητής είναι «νέος εργαζόμενος διανοούμενος».

Στην Ελλάδα, η **Εθνική Φοιτητική Ένωση (ΕΦΕΕ)** ήταν τριτοβάθμια οργάνωση των φοιτητικών συλλόγων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Ιδρύθηκε το 1963 κατά το πρότυπο της αντίστοιχης οργάνωσης της Γαλλίας UNEF.

Το πρώτο καταστατικό της είχε εκπονήσει ο Στέλιος Ράμφος. Το 1967 διαλύθηκε από τη δικτατορία και επανασυστήθηκε από την ίδια το 1971, ελεγχόμενη από το κράτος. Ηγετικά στελέχη της υπήρξαν φοιτητές που μετέπειτα έκαναν πολιτική σταδιοδρομία.

Στη δεκαετία του 1980 πρακτικά έπαυσε να λειτουργεί

Γράφει ο
Γιώργος Μαυρογορδάτος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: btomazos@gmail.com

γεί λόγω ασυμφωνίας των φοιτητικών παρατάξεων να εκλέξουν διοικητικό συμβούλιο.

Ο Γιώργος Μαυρογορδάτος, ως στέλεχος της ΕΦΕΕ, είχε αγωνιστεί για δύο «δημοκρατικές κατακτήσεις», που εξελίχθηκαν σε ανεξέλεγκτα τέρατα: τη συμμετοχή των φοιτητών στη διοίκηση των πανεπιστημίων και το λεγόμενο «πανεπιστημιακό άσυλο». Γράφει ο ίδιος: «Το αίτημα της φοιτητικής συμμετοχής στη διοίκηση των πανεπιστημίων διατυπώθηκε για πρώτη φορά τον Δεκέμβριο του 1965, όταν όμως ικανοποιήθηκε με τον "νόμο-πλαίσιο" του 1982, δεν υπήρχε πια φοιτητικό

κίνημα. Υπήρχε μόνο ένα άθροισμα από κομματικές παρατάξεις [...] Τελικά το σύστημα των κομματικών παρατάξεων που παγίωσε ο νόμος πλαίσιο όχι μόνο δεν υλοποίησε τη υπόσχεση της ουσιαστικής φοιτητικής συμμετοχής των φοιτητών στη διοίκηση των πανεπιστημίων αλλά και τους στέρησε από κάθε εκπροσώπηση».

Και συνεχίζει: «Ποτέ δεν είχαμε διανοηθεί ότι το άσυλο θα θεσπιζόταν ως ουσιαστικά απόλυτο άβατο, που θα προστάτευε από την αστυνομία ακόμη και κοινά ποινικά αδικήματα... Η τερατογονία στο ζήτημα αυτό εξηγείται εν μέρει από τις ιδεοληψίες, αλλά και από την πλήρη ασχετοσύνη των συντακτών του "νόμου πλαισίου". Φανταστείτε ότι βάσει αυτού του νόμου μπορούν να γίνουν τα πάντα μέσα στο πανεπιστήμιο χωρίς, όπως είναι γνωστό, να μπορεί να επέμβει η αστυνομία. Οι πανεπιστημιακές αρχές ελάχιστες φορές την προσκάλεσαν σε διάστημα 35 ετών. «Το δήθεν "πανεπιστημιακό άσυλο" υπήρξε ελληνική ευρεσιτεχνία σε παγκόσμια κλίμακα. Δημιούργησε τεχνικά μία νησίδα απόλυτης ανομίας, όπου ισχύει μόνο ο νόμος της ζούγκλας - νόμος του ισχυροτέρου ή και του θρασυτέρου» και συμπλήρωσε τα επιστημονικά εργαστήρια με εργαστήρια μολότοφ...

Τα πανεπιστήμιά μας και τα ελεύθερα ξενόγλωσσα προγράμματα

Γράφει ο
Βύρων Τομάζος
Μηχανολόγος,
Απόφοιτος Πολυτεχνείου
Μονάχου
e-mail: btomazos@gmail.com

Στη συνέχεια της εξιστόρησής του ο καθηγητής Μαυρογορδάτος περιγράφει τις οδυνηρές εμπειρίες του από τη δράση των κομματικών οργανώσεων μέσα στο πανεπιστήμιο, τις καταλήψεις, τη διακοπή του μαθήματος για ποικίλους λόγους, άσχετους με τη επιστήμη, τον καρκίνο της αντιγραφής, που διευκολύνθηκε από τα κινητά τηλέφωνα, τη χαλαρή επιτήρηση στις εξετάσεις, κάποιους καθηγητές που στο πρώτο μάθημα δηλώνουν την κομματική τους ταυτότητα, τις πολιτικές φατρίες και τον ρόλο τους στην ανάδειξη καθηγητών και πολλές άλλες παθογένειες.

Δεν μπορώ να ξέρω αν όσα περιγράφει, συμβαίνουν σε όλα τα πανεπιστήμιά μας και μάλιστα σε αυτή την κλίμακα, ούτε μπορώ να πω ότι δεν συμβαίνουν και στο εξωτερικό. Εκεί όμως είναι σπάνια και σίγουρα υπάρχουν κυρώσεις.

Θεωρώ ότι ένας λόγος που συμβάλλει σε όλα αυτά είναι η **έλλειψη αξιολόγησης** των καθηγητών και κατ' επέκταση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Θυμάμαι, όταν ήμουν ακόμη μαθητής στο γυμνάσιο, πόση προετοιμασία γινόταν και τι τάξη επικρατούσε για τον ερχομό του επιθεωρητή, που θα αξιολογούσε τον καθηγητή και τον γυμνασιάρχη.

Κατά τη γνώμη μου, ο καθηγητής πληρώνεται από τους φορολογούμενους για να διδάσκει και εκεί που δεν υπάρχει έλεγχος, επικρατεί ασυδοσία.

Επίσης η δωρεάν παιδεία πιστεύω ότι θα πρέπει να παρέχεται με εισοδηματικά κριτήρια. Αν υπήρχε έστω και μία μικρή συμμετοχή στο κόστος σπουδών, γονείς και φοιτητές θα ενδιαφέρονταν περισσότερο για την ποιότητα των σπουδών. Το ίδιο θα συνέβαινε αν η επιχορήγηση του κράτους ανά σπουδαστή, συνδεόταν με την αξιολόγηση του έργου του πανεπιστημίου. Στην περίπτωση δε που υπήρχαν διδάκτρα και μάλιστα υψηλά, όπως στα αμερικανικά πανεπιστήμια, γονείς και φοιτητές δεν θα ανέχονταν να μην εμφανίζονται οι καθηγητές να κάνουν το μάθημά τους ούτε θα μπορούσε κάποιος να κάνει εικοσάλεπτο μάθημα αντί δώρο.

Δυστυχώς στα πανεπιστήμιά μας είναι αυξημένα ορισμένα "αμαρτήματα", όπως η αλαζονεία, η οκνηρία και τα συναφή. Εκείνο όμως που είναι ασυγχώρητο είναι η ασυδοσία ορισμένων πανεπιστημιακών, που πηγάζει από την **εξασφαλισμένη απωρησία**. Δυστυχώς αυτό δεν συνάδει με το ακαδημαϊκό πνεύμα, που στη σημερινή κοινωνία θεωρείται ουτοπία. Θα μου πείτε, ότι και η ζωτανή παρουσία του Αγίου Πνεύματος στην Εκκλησία, δεν αποτρέπει τα μέλη της από την αμαρτία, αλλά αυτό είναι άλλη συζήτηση...

Διαβάζοντας το βιβλίο του Μαυρογορδάτου διαπίστωσα το **νούμερο ένα οξύμωρο**: όσα περιγράφει διαδραματίζονται στη Νομική, από όπου "βγαίνουν" όλοι οι δικαστές, οι δικηγόροι, οι άνθρωποι που τηρούν και επιβάλλουν τον νόμο και όμως εκεί πολλοί καθηγητές και φοιτητές "κλείνουν τα μάτια" για να μη φύγουν από την comfort zone, την οποία πληρώνουμε εμείς οι φορολογούμενοι. Φυσικά περισσότερο από όλους φταίμε εμείς, η κοινωμική πλειοψηφία, που τους αφήνουμε να απολαμβάνουν τις comfort zones τους και επιτρέπουμε σε μια κομματική μειοψηφία να κάνει κουμάντο στα πανεπιστήμια, χάριν του κομματικού συμφέροντος και όχι της εκπαίδευσης.

Νούμερο δύο οξύμωρο είναι ότι, μετά από αυτές τις διαπιστώσεις, θα περίμενε κάποιος ότι η παιδεία μας είναι τριτοκοσμική, κι όμως δεν είναι έτσι. Οι δικές μου τουλάχιστον εμπειρίες από τα πανεπιστήμια της Ευρώπης και της Αμερικής, αλλά και από όσους έχω προσλάβει στην καριέρα μου, είναι ότι οι σπουδές στην Ελλάδα είναι συγκρίσιμες με των καλύτερων πανεπιστημίων του εξωτερικού. Προτιμώ να προσλάβω έναν απόφοιτο Ελληνικού πανεπιστημίου ή πολυτεχνείου, παρά το γεγονός ότι εγώ έχω σπουδάσει στο Μόναχο, όχι μόνο για δεοντολογικούς λόγους, αλλά επειδή έχω πάρα πολύ καλές προσωπικές εμπειρίες από αποφοίτους των πανεπιστημίων μας και γιατί βλέπω ότι, στην πλειονότητά τους, έχουν ισχυρές βάσεις, κυρίως λόγω των πανελληνίων εξετάσεων.

Το τρίτο οξύμωρο είναι ότι οι περισσότεροι που φεύγουν στο εξωτερικό προοδεύουν και μάλιστα παρά πολλοί γίνονται στελέχη στον ιδιωτικό τομέα και διαπρέπουν στα πανεπιστήμια, που σημαίνει ότι έχουν καλή εκπαίδευση. Πρόσφατα στην Νέα Υόρκη συνάντησα έναν Έλληνα γιατρό που διδάσκει στο πανεπιστήμιο. Επειδή ξέρω πόσο δύσκολα είναι τα πανεπιστήμια στην Αμερική, και ειδικά η ιατρική, τον ρώτησα πώς τα κατάφερε. Μου απάντησε «*τελείωσα στην Ελλάδα, έκανα αίτηση σε ένα πανεπιστήμιο εδώ και αφού με πέρασαν από χίλια κόσκικα και πολλές εξετάσεις μου έδωσαν δικαίωμα να διδάξω. Ούτε κι εγώ το περίμενα, αλλά στην Αθήνα αποκτούμε πολλές θεωρητικές γνώσεις*».

Μια άλλη φορά, Χριστούγεννα, ταξίδευα με αεροπλάνο για τη Ρώμη και κάθισα ανάμεσα σε ένα γκρουπ φοιτητών. Τους ρώτησα τι σπουδάζουν και μου απάντησαν ιατρική στη Ρώμη. «Καλά» τους είπα «τόσοι πολλοί περάσατε στη Ρώμη; Ξέρω ότι η ιατρική εκεί είναι από τις δυσκολότερες στην Ευρώπη» και μου εξήγησαν ότι επειδή υπάρχει τρομερή ζήτηση για τη συγκεκριμένη σχολή, οι εξετάσεις είναι πολύ δύσκολες και οι μισοί που πέρασαν από όλο τον κόσμο ήταν Έλληνες. «*Δώσαμε στην Ελλάδα και δεν πέρασαμε, αλλά εδώ μπήκαμε με καλή σειρά*».

Πιθανόν να αντιτείνει κάποιος ότι μία πρόσφατη στατιστική για τον Ευρωπαϊκό Δείκτη Δεξιοτήτων κατατάσσει τη χώρα μας στους ουραγούς, μαζί με την Ισπανία. Αυτό πιστεύω ότι δεν έχει να κάνει με την κατάρτιση, αλλά με το γεγονός ότι δεν έχουμε ικανοποιητικό επαγγελματικό προσανατολισμό.

Όταν έκανα κάποιες παρουσιάσεις εκ μέρους του Ελληνικού Ινστιτούτου Ναυτικής Τεχνολογίας σε φοιτητές, αυτοί παρακολουθούσαν με τρομερό ενδιαφέρον. Παρεμπιπτόντως αυτές οι παρουσιάσεις ήταν λίγες γιατί μπλέξαμε στη γραφειοκρατία, ήταν δήμευ υπό την αιγίδα του υπουργείου ναυτιλίας και έπρεπε να πάρουμε άδεια και από το υπουργείο παιδείας, εν τέλει ουδείς υπουργός ενδιαφέρθηκε ούτε καν απάντησαν στο αίτημά μας ....

Εκεί διαπίστωσα ότι οι φοιτητές, σε μεγάλο ποσοστό ήταν πολύ καλοί. Μάλιστα στο ένα αντικείμενο που τους παρουσίασα, ενώ έχω επαγγελματική εξειδίκευση, έχω πάει σε πολλά εκπαιδευτικά προγράμματα, το έχω διδάξει για δύο χρόνια, από τις είκοσι ερωτήσεις που μου έκαναν δεν μπόρεσα να απαντήσω σε τρεις, γιατί μέσω διαδικτύου είχαν μελετήσει τις πολύ πρόσφατες Research and development και έκαναν πολύ ειδικές ερωτήσεις. Άρα οι σπουδές δεν έχουν σχέση με το μπάχαλο που παρουσιάζεται και στο οποίο συντελεί μία άλλη ελληνική ευρεσιτεχνία, οι καταλήψεις. Ρώτησα ορισμένους φοιτητές από τα πανεπιστήμια Αθηνών, Πατρών και Χανίων και μου είπαν ότι κατά μέσο όρο χάνονται, λόγω καταλήψεων, από ένα μέχρι τρία εξάμηνα. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο το εξάμηνο που χάνεται, αλλά και το ότι η χώρα χάνει ένα εξάμηνο παραγωγής, φόρους μισθωτών υπηρεσιών στο ΑΕΠ μας κ.ά. και βέβαια οι γονείς επιβαρύνονται με το κόστος παράτασης των σπουδών. Το λυπηρό είναι ότι δεν το έχουν αντιληφθεί ή το αγνοούν τα πολιτικά κόμματα και ειδικά τα προοδευτικά...

Πρόσφατα επισκέφθηκα το πανεπιστήμιο του Graz στην Αυστρία, όπου έκανα προδίπλωμα, όταν ήμουν φοιτητής. Ήταν καθαρό σαν χειρουργείο, όλα τόσο τακτικά που ενέπνεαν εκκλησιαστική κατάνυξη. Μπήκα σε μία από τις αίθουσές μας και παρακολούθησα για λίγο ένα μάθημα. Το όλο περιβάλλον με καθήλωσε και έμεινα να ακούσω τον καθηγητή. Υπήρχε μόνον ένας πίνακας ανακοινώσεων, και αυτόματα θυμήθηκα αυτό που διάβασα στην Καθημερινή, ότι λίγο άντεξε η καθαριότητα στη Φιλοσοφική. Αμέσως μετά τις γιορτές έγινε πάλι η Σχολή караγκιόζ μπερντές... no comments...

Σε προηγούμενο άρθρο μου έχω αναφερθεί στο άρθρο 16 του Συντάγματος που απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων. Δεν κατάλαβα ποτέ το πνεύμα του συνταγματολόγου. Το 2009 σύμφωνα με μία μεγάλη έρευνα της UNESCO, μόνο τέσσε-

ρις χώρες είχαν απαγορεύσει τα μη κρατικά πανεπιστήμια. Η Βόρειος Κορέα, η Κούβα, το Μπουτάν και η Ελλάδα. Σήμερα έχει μείνει μόνο η Ελλάδα. Είναι και αυτό μια ελληνική ευρεσιτεχνία, όπως το άσυλο και οι καταλήψεις. Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν ιδιωτικά πανεπιστήμια, στην Τουρκία μάλιστα τα μισά είναι ιδιωτικά και στην Κύπρο φοιτούν πολλοί ξένοι αλλά και Έλληνες φοιτητές.

Υπάρχουν θέματα που η Ελλάδα είναι το προνομιακό πεδίο διδασκαλίας τους, όπως η φιλοσοφία και η αρχαιολογία. Πολλοί, από όλο τον κόσμο, θα θεωρούσαν τεράστια ευκαιρία να σπουδάζουν τα παιδιά τους σε μία φιλοσοφική σχολή δίπλα στον Παρθενώνα και τους Δελφούς. Είναι το κατάλληλο περιβάλλον για κλασικές σπουδές. Γιατί όχι και οι ναυτιλιακές σπουδές που θα μπορούσαν να γίνουν πόλος έλξης για φοιτητές ειδικά από την Ασία της οποίας η οικονομία είναι ανερχόμενη. Μία σχετική μελέτη αναφέρει ότι η ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων μπορεί να αυξήσει 2,5-3% το ΑΕΠ και να επαναπατρίσει πολλούς Έλληνες, που έφυγαν στο εξωτερικό.

Η προηγούμενη κυβέρνηση καταψήφισε στη Βουλή την προτεινόμενη αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος, με την οποία θα δινόταν η δυνατότητα λειτουργίας ιδιωτικών πανεπιστημίων και έτσι για άλλα 10 χρόνια η Ελλάδα, δυστυχώς, δεν θα τύχει αυτού του μεγάλου προνομίου να έχει ιδιωτικό μη κερδοσκοπικό πανεπιστήμιο. Όμως η παρούσα κυβέρνηση ανοίγει νέα σελίδα με την εισαγωγή Ελλήνων στα ξενόγλωσσα προγράμματα στα οποία θα μπορούν να φοιτούν και ξένοι φοιτητές με δίδακτρα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο του Απόστολου Λακασά στην Καθημερινή, το νέο πλαίσιο που έχει επεξεργαστεί το υπουργείο Παιδείας και προωθείται να ενταχθεί στον νόμο για την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, προβλέπει:

Τα ΑΕΙ θα μπορούν να οργανώνουν ξενόγλωσσα προγράμματα σπουδών, χωρίς την υπουργική σφραγίδα αλλά με την προϋπόθεση ότι θα έχουν πιστοποιηθεί από το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης και επίσης

Δίνεται η δυνατότητα ίδρυσης προγραμμάτων σπουδών τετρα-

Φιλοσοφική Σολή Αθηνών

ετούς, πενταετούς και εξαετούς φοίτησης και σε αυτά θα μπορούν να φοιτούν φοιτητές από την Ελλάδα και την Ε.Ε. δωρεάν, και όλοι οι άλλοι με καταβολή διδάκτρων. Παράλληλα μελετάται η αναμόρφωση του πλαισίου των ειδικών λογαριασμών έρευνας.

Οι ιδέες και οι προοπτικές είναι πολλές. Ευελπιστώ η παρούσα κυβέρνηση να επιμείνει ώστε να διορθώσει τα κακώς κείμενα και νομίζω ότι βρίσκεται στον σωστό δρόμο.